

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentiis Dei

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1701

VD18 90029526

Consult. I. Veræ deliciae intellectûs consistunt in Cognitione Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45487

CONSULTATIONES THEOLOGICÆ

ET

Spirituales Christiani verè devoti &
verè fidelis de Excellentiss. Dei.

CONSULTATIO I.

*Vera delicia intellectus consistunt in Cogni-
tione Dei.*

Ramus ad litus ma-
ris, ubi sódalium duo,
qui nunquam id vi-
derant, statuarum
more hærebant im-
mobiles, aspiciendo cum admi-
ratione, quâ extra se rapiebantur,
vastam illam Crystalli flu-
entis planitiem, ubi Cœlum de-
liciarum videbatur, spectando se
illic velut in speculo; & viden-
do, quod juxta proportionem,
quâ suos versùs plenum mare
evibrabant oculos, id sibi insen-

sibiliter more collis extolli vide-
batur, dum interim fluctus à ven-
tis crispati, & candidâ induti
spumâ, velut magnum biden-
tium gregem, super planitiem
illam pascentem, ipsorum obji-
ciebat oculis; & tandem adver-
tendo, quod horizon & ultima
extremitas, quò suum poterant
protendere aspectum, suis longè
altior & excelsior esset capitibus,
attoniti ex eo, quòd aquæ,
quæ semper infimum quærentes
locum sese super ipsos effundere
cum

A

cum

cum impetu debebant, sedatè & dimenso velut gradu ad suos venirent pedes, nec ultra dilaberentur.

Aspectus
maris pri-
mâ vice
videntes ra-
pic in ad-
miratio-
nem,

Unus illorum è consideratione hujus prodigii velut è profunda extasi in se reversus, exclamabat: Bone Deus, quàm incomprehensibile prodigium est hoc, primâ id vice aspicienti? quis est Dominus, qui excavare potuit ingens hoc aquarum receptaculum super terram? ubi tantæ molis aqueæ, quæ immensa videtur, invenit scaturiginem? Et unde venit, quòd illas veluti suspensas teneat in aère? quis prohibet, ne universam obtegant, & cooperiant terram?

Responsum est ipsi: Dominus, qui magnum hoc aquarum receptaculum habere voluit super terram, est Omnipotens Creator Mundi: harum scaturigo in iisdem thesauris est, unde extraxit ignem & aërem, astra, & lucem, cæterasque omnes Creaturas. Fateor tecum, prodigiosum hoc esse; Nam si adeò deprecadatum fuit prodigium, quod Moyses patravit in deserto, dum aquæ paucillum elicit è petrâ, quam suâ percusserat virgâ; Ecce majus longè tibi prodigium, tantam undarum molem elicuisse è sinu nihili. Ante dena annorum millia, ingens hæc mundus nihil erat, & uni-

cum Verbum, Dei prolatum ore, sic illum, uti vides, disposuit.

Verùm non vides ex eo vel minimam partem; quod tibi ex mari patet, nihil est respectu ejus, quod te latet: Nam vastum hoc elementum longè excedit magnitudine universam terram. Hoc igitur non inclusum est terræ; sed terra inclusa est ipsi. Nos asservare haud possumus paucillum aquæ, nisi habeamus vas solidum ad illam constringendam. Sed Creator ex adverso inclusit terram, quæ solida est, magno huic aquæ elemento, quod est liquidum: Et quod stuporem auget, non contentus fuit voluisse hanc ab illo circumcingi, sed pluribus ipsum munivit Brachiis, quibus veluti amplecteretur magnam hanc massam, ejusque partes ita simul conservaret unitas; ut viverent in bonâ concordia, & reciproco commercio: Nam opitulantis hisce aquarum brachiis portari se faciunt homines, quòcunque voluerint.

Non admiramur res, quæ nobis quotidiana sunt. Sed qui nunquam vidisset mare, credere posset, sicis pedibus inambulare homines liquido huic elemento: Velocius eos hæc currere equis veredariis, abs ullâ formatione gressus; in vastis hisce campis reperiri cursores invisibiles, qui super sonipedes pedibus carentes incredibili celeritate eos

Mirabilia
maris
enuntiant
excellen-
tias Dei,

por-

portent, quocunque volent. Et ne iter tam longum absque occurſu diverſoris, ad ſe refrigerandum, illis nimium foret difficile, diſpoſuit providentia Creatoris plures inſulas, alias majores, alias minores, per totam illam vaſtarum abyſſuum latitudinem, quæ eodem tempore fervirent illis, tum pro Mercuriis, demonſtrantibus iſſis viam, quæ nunquam trita eſt, nec cognoscibilis, quamvis ſæpiſſimè frequentetur; tum pro hoſpitiis, ubi divertere poſſent ad capiendam vel quietem vel refocillationem; Sed nihil eſt videre tantum ſuperficiem magni hujus elementi: ſi quod ſuis in abyſſis incluſum gerit, cerneret, integer hic foret mundus ex infinitis compoſitus creaturis, in formâ, figurâ, magnitudine differentibus, quæ currant abs pedibus, volent abs alis, ſe invicem intelligant abs loquelâ, vivant abs halitu, & omnes inveniant, quod manducant, ubi non videntur habere, niſi quod bibant.

Societas tota attentione ſummâ diſcuſſi huic præbebat aures: ſed videns nos ex eo de volvendos in abyſſum, unde nos evolvere diu non liceret, abrumpebam iſſum, illisque dicebam: Admiror curioſitatem veſtram, & illam, quam hiſce ex rebus capitis, voluptatem.

Fateor, dicebat mihi quidam,

ſapiens inter illos Philoſophus, inter omnes vitæ voluptates, illas intellectus me allicere plurimum. Illæ corporum, harum reſpectu, mihi viles videntur, magisque dignæ, quæ à beſtiis quærantur, quàm ab hominibus. Et ex cunctis intellectus deliciis, nullæ mihi pares videntur illis, quæ hauriuntur ex conſideratione mirabilium naturæ: ſiquidem capere non poſſum intellectus imbecillitatem in illis, qui tam avidè inhiant lectioni apologorum.

Quid hic inveniunt, niſi meras imaginationes, Chimæras & fabulas, quæ tam parum intellectum paſcunt ſolidâ aliquâ veritate, ut potius vanitate repleant ac mendaciis.

Prudentiores adhuc judico illos, qui in lectione hiftoriarum ſuas quærunť delicias: hi namque in intellectu reviviſcere faciunt ſæcula elapſa, ipſique eandem, quaſi voluptatem guſtandam propinant, quam guſtaſſet, ſi eâ mundi ætate vixiſſet; ſed & hæ nos rebus occupant, quæ amplius non ſunt.

Nova noſtrorum temporum, quæ plerumque negotium faciſſunt hominibus ignavis, quandoquæ quidem illis levem pariunt voluptatem, verum tam brevem, ut quanto cyùs, dum amplius nova non ſunt, amplius non ſint accepta. Et quia plerumque non afferunt niſi vani-

A 2 tates,

Intellectus
magnam

†
tates, nisi vento & fumo haud
pascunt intellectum.

Sed nonne ditior sit intelle-
ctus, quando easdem in se strin-
git, & complectitur res, quas
ipse supremus Mundi Creator in
idæis suis æternis voluit circum-
ferre; Ichnographiam nempe to-
tius universi, & distinctam mi-
rabiliū cognitionem, quam
dum indoctis abscondit, non nisi
sapientibus revelavit? Erant hæc
cogitata & sensa *Dei ipsius*. An
quid dignius inveniri possit, cui
intellectus incumbat? Eduxit illa
è penetralibus intellectus sui per
Verbum suum, nobisque illa ve-
lut magnam thesaurum posuit ob
oculos, ut desuper disputaretur
ab omnibus hominibus: *Mun-
dum tradidit disputationi eorum*.
An studium sit, quod majorem
afferre possit delectationem in-
tellectui, quam hoc, quo acqui-
ritur cognitio eorum, quæ ipsius
delectant intellectum Dei?

Quid est hoc, nisi innumera
in capite suo circumferre lumi-
na, quasi posuerit in sole taber-
naculum suum, ad contemplan-
dam inde omnem totius universi
latitudinem? quid est hoc, nisi
nōsse, quidquid agitur in Cœlo;
Cœlestium globorum motustam
exactos, dispositionem astrorum,
differentiam Constellationum,
virtutes siderum secretas, ipso-
rum Sympathias, antipathias,
influxus, per scientiam Astrolo-

gia? Quid est hoc, nisi in in-
tellectu suo possidere universa-
lem totius terræ Ichnographiam,
ejusdemque adumbratam lineis
designationem, cognoscere si-
tuationem quatuor mundi par-
tium, amplitudinem Regnorum,
provinciarum, diversorum cli-
matum, & prerogativas unius
Regionis supra aliam, per Geo-
graphiam? Quid est hoc, nisi
capere longè lateque patentem
maris capacitatem, & exten-
sionem amplissimam, ipsius pro-
funditatem, mira ipsius prodi-
gia, quæ suis stringit & fovet
abyssis; quæ ratione id se infi-
nuet per imperceptibiles me-
tus & alveos in sinum terræ; ubi
dimittat sal & amarorem suum,
ad producendos nobis fontes dul-
cis aquæ, quam quandoque prop-
ellit ad celsissimorum montium
fastigia, ut exinde de nuò præ-
cipitet ad constituendos nobis
magnos rivus ac flumina, quos
rectè nuncupes terræ venas ac
arterias; uno verbo, quid est hoc,
nisi cognoscere omnes virtutes
& proprietates aquarum per hy-
drographiam? Quid tandem hoc
est, nisi penetrare pulcherrima
naturæ secreta, scire qualitates
& virtutes herbarum, metallo-
rum, plantarum, arborum, fru-
ctuum, animalium, volucrum,
piscium, & discurrere nōsse de
profundissimis arcanis, & omni-
bus causis naturalibus, per Philo-
sophiam? Nonne

Divitiæ in-
tellectus
instructi
scientiæ ve-
rum natu-
ralium,

Eccles. 31

Studium
delectat sa-
pientes,

Nonne hæc est magia innocens, quæ fascinavit intellectum veterum Philosophorum, ipsosque induxit, ut cætera omnia hominum negotia quamvis viderentur eximia, non aspicerent, nisi vel commiserando, vel contemnendo? Hoc expertus est Imperator ille, qui interrogavit Socratem, an secum concedere vellet ad aulam suam, cum asseveratione, daturum se illi dimidium Regni sui, tantum ut ejus conversatione frui liceret: nam hic nequidem respondere illi dignatus, ad amicum conver-

sus dicebat: An iste desipit? Etiam si totum suum mihi obtulisset Regnum, ut à meâ me averteret Philosophiâ, nihili aestimâsem: Sed dum putat, pro mediâ terræ buccellâ, quam possidet, mihi meam deserendam esse Beatitudinem, quam mea mihi parant & pariunt studia, Prô! quàm ignorat, quid valoris habeant voluptates intellectûs, qui totum in se complectitur mundum; quàmque nescit in pace & cum libertate potiri eo, quod pulcherrimum & excellentissimum est in omni statu,

ARGUMENTUM.

1. Quare voluptas intellectûs sit maxima voluptas hominû.
2. Quòd cum Veritas constituat ipsius voluptatem, non possit,

nisi valde exiguam haurire ex cognitione Creaturarum.

3. Quòd nunquam possit plenè acquiescere, nisi cognoscat Deum, qui est summa Veritas.

ARTICULUS I.

Videbam Philosophû meum haud leviter accensum, & cor ipsius præ gaudio dilatatum, non abs candidâ & sincerâ declaratione voluptatis, quam suis degustabat in studiis. Admirabar & benedicebam bonitatem Dei, qui dedit intellectûi hominis tam insatiabilem famem veritatis, quâ velut potenti urgeatur stimulo ad ipsum quærendum, cum ipse infinita sit veritas, qui solus eidem satian-

do sit satis. Quærebat hic vir rem optimam, desiderans cognoscere veritatem, quæ satiare posset animam suam; sed quærebat illam, ubi non est. Volens ergo eum deducere, ubi facile hanc posset invenire, quæsi ex ipso: unde oritur hæc voluptas, quam percipit intellectûs noster in cognitionibus suis ac notitiis? An ignoras, ajebat mihi, quòd quælibet facultatum nostrarum inveniat voluptatem, quæ suam constituit Beatitudinem, in fruitione proprii sui objecti? Gustus,

Intellectus non potest satiare, nisi cognoscat Deum,

Exempli gratiâ , voluptatem suam invenit in lautitiâ bonorum saporum ; Odoratus in illâ bonorum odorum ; oculi in pulchritudine coloris ac luminis ; aures in suavitate vocis ac harmoniâ : Et similiter, intellectus, qui oculus est animæ, in cognitione Veritatis. Sed quia intellectus nobilior, amplior, sublimior, vivacior est omnibus aliis facultatibus nostris, hinc est etiam, quod majorem inveniat voluptatem in fruitione objecti sui, quod aliud non est, nisi Veritas.

Fateberis ergò mihi, dicebam illi, quod juxta proportionem, quantò pulchriorem, sublimiorem, certiore intellectus invenit veritatem, tantò majorem ex illâ percepturus sit voluptatem, adeoque tantò magis suam perfecturus Beatitudinem. Absque dubio, reposuit mihi quantocyùs. Et idèd tibi dico, quòd imaginaria voluptas, quam quidam imbelles animi quærunt, & invenire se credunt, in figmentis, fabulis, & apologis, nullam firmam, stabilem, ac constantem afferre illis poterit satisfactionem. Intellectus noster non pascitur, nec satiatur vanitate, sed veritate, utque veritatem inveniat, debet cognoscere aliquid positivum & reale. Quod nihil est, non potest esse verum, dicimus namque in scholis, quòd

esse, & verum esse, eodem passu ambulent : *Ens & Verum convertuntur.* Quamobrem tantâ cum certitudine assevero, quòd cognitio rerum naturalium, sola sit vera voluptas intellectus humani, cum in illis verè inveniat Veritatem.

Assentiebar huic regulæ, quòd intellectus habere debeat objectum solidum, ad inveniendam ibi Veritatem, quâ satiatur. Sed deduxi exin hanc Consequentiam, quam mihi etiam negare haud poterat: si igitur intellectus noster sese elevaret ad cognitionem objecti Nobilioris & Verioris, quàm sint omnes res naturales, necessariò quoque deberet majorem ibi invenire voluptatem. procul dubio, dicebat mihi. Jam quis dubitare potest, quin Deus sit objectum infinito modo nobilior & verius omnibus his, quorum supra fecisti mentionem? Quis dubitet, quin Creator infinities sit nobilior Creaturis? Quis in dubium vocare poterit, quin ingens hæc luminis scaturigo, primitiva hæc Veritas, hocce Ens Entium, infinitum hoc principium, unde dimanant omnia, quæ Esse habent, & omnia, quæ aliquam Veritatem præferunt, haud aliter, quàm gutta aquæ, quæ prodiret è sinu maris; quis, inquam, in dubium vocare poterit, quin majorem intellectui conciliet

ciliet delectationem, & plenior
rem abs comparatione pariat fe-
licitatem, si cognosceretur?

Quid est, quod constituit Vitā
æternam, & summam Dei Beatitudi-
nem, nisi perfecta cognitio, quam
habet, sui ipsius? Intuitus primæ
Veritatis intellectum ipsius tam
attentā cogitatione defixum te-
net, ut ne momento quidem ab
illā divelli possit; & cor ipsius
tanto exin repletur gaudio, ut
aliud admittere non possit alitun-
de. Quid efficit vitam æternam
& perfectam beatitudinem An-
gelorum, Sanctorum & Omnium
Electorum in Cælo? Nonne
quod intellectus ipsorum totus
repletur Cognitione Dei, quem
clare vident mediante lumine
gloriæ? qui etiam durante hâc
vitā tantam animabus contem-
plativis pacis interioris abun-
dantiā & consolationum co-
piam elargitur, ut illas quando-
que quatuor vel quinque horis
in unico simplici sui intuitu te-
neat defixas, abs eo, quod tæ-
dium illis posset obrepere, gus-
tando dulcorem ex hoc Exerci-
tio in se dimanantem? Nonne
hoc est, quod intellectus ipso-
rum non solum totus repletur
Cognitione Dei, sed totus im-
mersus sit in magnum hunc Ocea-
num luminum Divinorum pri-
mæ hujusce Veritatis, à quâ ad
sui cognitionem admittuntur?
O Amantissime Deus, quid spe-

ramus, nisi fore, ut transacturi
simus totam æternitatem in con-
templatione summæ hujus Ve-
ritatis, in cujus aspectu tota
Beatitudinis nostræ consistet Ef-
fentia? Cur durante hâc vitā
tam parū hanc animo revol-
vimus, dum intellectus noster
quibusvis aliis cognitionum ge-
neribus acquirendis tam avidè
inhiat?

Non habemus extra Deum,
nisi parvas luminis scintillas -
haud aliter quàm si tempore no-
cturno accendantur in domibus
aliquæ faces, quæ non impe-
diunt, quin totus mundus nil
videat in tenebris. Sed quando
ingens Mundi facula, nempe sol,
ascendit hemisphærium, tantam
ex oculis suis effundit luminis
copiam, ut coram illo, omnes
hæ parvæ faces velut umbræ
dispareant; & unā cum luce uni-
versalem is omnia Creaturis
afferat lætitiā. Haud aliter
omnes nostræ Cognitiones na-
turales, quibus intellectui nostro
Veritatis tam avido aliquam
consolationem afferre nitimur,
non sunt, nisi parvæ luminis scin-
tillæ, quæ tam parum volupta-
tis afferunt animæ, ut prope-
modum nihil sit respectu vo-
luptatis summæ, quam recipit
ex cognitione Dei. Ah! quàm
verum est, quod magis cor gau-
deat, quando cum Deo conver-
satur; unicoque die, quem cog-
nitioni

Summa vo-
luptas in-
tellectus
Dei Cogni-
tione re-
pleti.

§
 nitioni Numinis acquirendæ impenderit, plus pacis ac solatii recipiat, quàm recipere possit ex omni eo, quod extra Deum cognoscere potest; plurimum de cursu annorum.

Ah! utinam, dicebat mihi Philosophus, suspirium trahens, me hæc in re trahere posses in tuam sententiam! quantum laboris mihi adimeres, quantis me curis relevares! fateor namque intellectum meum satiandi, insatiabile esse mihi desiderium: agitur is curiositate irrequietâ, haud impar hydropicis tantò magis sitientibus, quantò magis bibentibus; quantò plus addiscit, tantò plus cupit addiscere; & tandem, dum omnia vult capere, nil capit, quod captum satiet. Sicut non est classis, quam non adeam, sic non est Magister, quem non audiam, nec scientia, cuius aliquam habendi tincturam non tangar cupidine; quam primùm fit mentio Novi Codicis, jam coquitur mens habendi prurigine, & prius ipsum oculis devoro, quàm manibus detero. Et post hæc omnia, quies nulla, novisque semper intellectus urgetur stimulis, ut novis turgere velit notitiis; tantòque minus expedior, quantò magis progredior: nec aliud è studiis meis, uti censeo, lucrum sentio, nisi quòd sciam me nihil scire.

Scientiæ acquirendæ
 quæ sitientibus
 tantum accendunt
 intellectui, non satiant

Ah! si nòsem, quòd incumbens notitiæ Dei, invenirem modum, quo mederer menti, illique afferrem quietem, saturitatem ac voluptatem, quam tamdiu profecuta, hucusq; nondum est affecuta! Sed experientiâ doceor contrarium: Nam quandoque de Deo cogitare, illumque cognoscere admissus, inveni nihil, quod votis faceret fatis. Cupidas darem aures Doctori, alias scientias binis vel ternis horis explananti; Ecclesiastes accidit gravis parvâ morâ, non nisi horâ de Deo perorans: Volumina philosophica voluptuosè totos evolverem dies; devotionis paginæ pariunt rædium lectæ vix quartâ horæ parte; Hujus probè rationem video, quæ alia non est nisi impropor-
 tio potentiam inter & objectum: *Deus* est infinitus, & intellectus noster finitus. Illos quis adunandi simulque jungendi modus? Noctuæ oculi apti non sunt ad aspiciendam solis faciem, hoc congruit non nisi Aquilis; Et nos mortales miseri, viventes in umbris Mundi hujus, habiles haud sumus ad intuendos, quibus *Dei* Thronus circumcingitur, splendores. Prærogativa hæc Angelorum est & Beatorum: Videmus etiam, quod crediderit nobis *Deus* semina, & prima scientiarum humanarum principia, quæ naturaliter cognoscimus,

Quare po-
tius que-
rantur sci-
entia de
rebus natu-
ralibus
quàm de
Deo.

mus, & *Intellectum primorum principiorum* nuncupamus, ad ostendendum nobis: Cui intellectum nostrum debeamus applicare. Sed cum principia cognitionum divinarum & supernaturalium non possideamus, quomodo intellectus noster metere fructum poterit, cuius semina nequidem habuit?

Porro comprehendere nequeo, quâ ratione dicere possis, Cognitionem Dei afferre voluptatem animo: Injungitur nobis pro expiatione peccatorum nostrorum, ut per quadrantem horæ cogitemus de Deo, vel mediâ horâ Deum precemur, vel indies legamus caput alicuius libri devoti. Credendum igitur, rem esse laboriosam ac difficilem, pœnâque post se trahere, cum pro pœnitentiâ imponatur: In pœnitentiis enim intentio non est nos delectandi, sed potius affligendi.

Miserebar ipsius, audiens hunc discursum, ipsumque tam procul à veritate alienum videns. Mi Deus, quàm facilè humanus, intellectus decipitur, dum alium non sequitur ducem, nisi lumen suum naturale! quid erit tecum, dicebam ipsi, cum ex unâ parte, propriâ tuâ convinctis experienciâ, omnes cognitiones studiis tuis acquisitas, tibi hætenus aliud non contulisse, nisi quòd demonstraverint te ni-

hil scire, hocque nihil unquam intellectui tuo afferre posse pacem, quietem ac voluptatem, quam in Cognitione Veritatis infinitæ, quæ Deus est, cum illa sola solidam afferre possit animæ tuæ voluptatem, illamque plenè satiare, impossibile esse obtentu, vel saltè tam molestum post se trahere laborem, ut tibi magnum videatur supplicium ac delicti piaculum? errorem deponito, mediante solidâ & irrefragibili hæc consideratione.

Ludibrio habes animos illos carnales, qui aliis non afficiuntur, nisi sensuum illecebris, in tantum immerfi sensibus, ut præter has credant nullas superesse delicias. Aspiciunt ipsi industriam alicujus Philosophi studiis suis intenti, velut duram & gravem captivitatem, magnum sibi futuram supplicium: Tu interim, qui & ratione, & experienciâ nosti, intellectus voluptatem illâ carnis longè esse majorem, compateris ipsorum ignorantia, & dicis: quomodo possibile est, ipsos non cernere, intellectum corporibus longè esse nobiliorem, & consequenter intellectus delicias, illis corporum esse longè sublimiores, ampliores, puriores, suaviores? Ah! si experirentur solatium, quo mea me perfundunt studia, quantocyus annuerent, capti-

E vita-

Ratio evi-
dens, quod
Voluptas
cognitionis
Dei superet
omnes volu-
ptates in-
tellectus,

vitatem non esse nec supplicium, esse cum libris solum! Intellectus meus tam ingentes hic gustat delicias, ut illas sensuum non nisi contemptim contueatur; Verum id nunquam capient, quoad sensibus sic immerfus fuerit ipsorum animus, ipsique vixerint more brutorum.

Utere igitur hic ratione tuâ, ac idem ferto iudicium de deliciis superabundantibus, quas gustat anima ad cognitionem Dei aliquando admittit. Nam si dicas, magnam esse cœcitatē, non iudicare, quod intellectus deliciae longè antecellant illas corporum, eoquod anima abs comparatione corporibus sit nobilior; nonnè majoris foret cœcitatē, non iudicare, quod deliciae, quas intellectus gustare potest in cognitione Dei, incomparabiliter majores sint, omnibus illis, quas ex quibuscunque cognitionibus naturalibus potest haurire, eoquod Deus, qui elargitur illas, infinito modo nobilior sit omnibus creaturis, quàm anima corporibus.

Si dicas, illos, qui sensuum delicias sectantur, decipi, dū credunt litterarum studia ciere tibi tædia, cum ex aduerso pariant non nisi gaudia: ipsos autem id nunquam capturos, quandiu ipsorum anima captiva fuerit & to-

ta immerfa carni, propriamque requiri experientiam, cui fides adhibeatur; Id ipsum velim iudices de statu, quo teneris. Tu credis, studium animarum, quæ se spoliant non tantum voluptatibus sensuum, sed etiam illis, quas intellectus ipsarum haurire posset è studiis litterarum, ad vacandum unicè Cognitioni Dei in silentio & oculis clausis ad omnes creaturas, transigendo quandoquē binas vel ternas horas in contemplatione rerum divinarum; Tu, inquam, credis, esse hoc illis laborem molestissimum; Et ex aduerso, non est labor, sed sapor & prægustatio quædam deliciarum cœlestium. Sed tu nunquam id capies, quo ad totus, uti es, absorptus fueris luminibus merè naturalibus, quæ respectu luminum è Cognitione Dei manantium plus habent caliginis quàm infima sensuum lumina respectu sublimium Discursuum Philosophiæ tuæ naturalis. Opus foret, ut hujus caperes experimentum, quod quantocyus errore te expediret.

Sed tuâ eatenus deficiente experientiâ, ex illâ aliorum velim proficias. Videtis, an non omnes, qui acquirere adnituntur cognitionem Dei, post cognitionem Dei, post lectionem alicujus boni libri, vel post finitam orationem, uti horam in fami-

Cognitio
Dei fatiat
animam.

familiari colloquio, cum Deo transfugerint, majori deliniantur consolatione, quam si omnes scientiarum thesauros in capite suo circumferrent collectos. Nonne hominum sapientissimo id tibi affirmanti fidem adhibeas? dum dicit; *Venit in me Spiritus Sapientia, & proposui illam Regnis & sedibus, & divitias nihil esse duxi in comparatione illius.* Spiritus hic sapientia, non erat scientia studiis ipsius acquisita, sed erat cognitio sublimissima, quam dederat ipsi Deus de se ipso; Pondo auri multo magis locupletat hominem, quam pondo terrae; & parva scintilla verae cognitionis Dei, multo magis delectat animam, quam omnes humanarum scientiarum acervi, si cognitione Dei fuerit destituta. Hæc enim omnia, quid illi conferant, si Deum ignoret? Non est doctior in orbe, quam sint dæmones in orco, & tamen hoc non prohibet, quin miseri sint, utpote cognitione Dei in æternum privati. Abundat Cælum Beatis, qui nullâ imbuti erant litterarum humanarum tincturâ; & animus ipsorum est Beatissimus, quia cognoverunt Deum in hac vitâ, quia dilexerunt ipsum ex toto corde suo, & quia videbunt ipsum clarè in omnem æternitatem. *Nosse enim te, consummata iustitia est; & scire ju-*

stitiam, & Virtutem tuam, radix est immortalitatis. Nonne versamur hic omnes in tyrocinio æternitatis? Aliqui omnem movent lapidem, ut intellectum instruant omni scientiarum vanarum genere, exceptâ Cognitione Dei, quam prorsus negligunt. Nonne hoc est ad discere, ut per omnem æternitatem sint velut dæmones, qui nôrunt omnia, Deo solo excepto?

Alij præcipuè & super omnia insudant Cognitioni Dei, haud ponderando scientias humanas, nisi in quantum pondus adiiciunt, & adjuvant ad cognoscendum Deum. Nonne hoc est ad discere, ut per omnem æternitatem sint veluti Angeli Beati, qui essentialem suam Beatitudinem inveniunt & possident in visione & Cognitione Dei? O mi Deus, cognoscam te, & replebitur anima mea gaudio cœlesti. Aufer à me reliqua, & unicum concede luminis tui divini radium. Ah quantò libentius ignorarem omnia, habitâ duntaxat vel tenui Cognitione Dei, quam nôsse omnia, quæcunque unquam norânt homines, abs Dei Cognitione! Ah lachrymantibus palpebris necesse est dicere cum vate: *Non est scientia Osee 4. Dei in terrâ.* Si cognosceretur, impossibile foret, quin amaretur ab hominibus. Et si à cun-

etis hominibus cognosceretur & amaretur, terra evaderet paratissus Beatis & Sanctis repletus.

ARGUMENTUM.

1. *Quare Deus tam parum cognoscatur.*
2. *Quod modus in acquirenda Dei Cognitione observandus, non sit ille, qui observatur in acquisitione scientiarum humanarum.*
3. *Quod facilius & jucundius sit cognoscere Deum, quam cætera omnia.*

ARTICULUS II.

Advertebam probè, commovisse me animum mei Philosophi, hinc factus docilior quæsit ex me: unde ergo nascitur, quòd non omnes universali inclinatione ferantur eò, ut incumbant & vacent obtinendæ Cognitioni Dei? siquidem non magis naturale est oculis velle videre lumen, quàm naturale est intellectui velle cognoscere veritatem; & si veritas ametur & inquiratur ab intellectu, videtur hanc præcipue esse debere veritatem supremam. Unde ergò venit, tam raros esse, qui eum cognoscere studeant, dum plurimorum curiositas cætera omnia tam avidè sectatur?

Unde veniat, quòd Deus tam parum cognoscatur.

1. Hoc oritur, dicebam ipsi, ex eo, quòd in plerisque hominibus anima fere semper trahatur in partem sensuum, ubi cum inveniat aliquam quantumvis levem delectationem, huic immoratur; & licet sentiat, quòd satiari non possit tam

vili ac tenui voluptate, dolum tamen non advertens, voluptates voluptatibus adjicit, vel perpetuò illas immutat, abs eo, quòd intelligat, ad satiantium se, quærendas sibi esse Nobiliores. Pauci sunt, qui animam suam à sensibus abstrahant, illamque elevent ad inquirendas voluptates intellectus conditioni animarum nostrarum conformiores: & ex his quoque valde rari sunt, qui non persistant in statu puræ naturæ, hoc est in satisfactione, quam percipit intellectus è studiis scientiarum acquiratarum. Naturalis hæc voluptas ita stringit & capit illos, ut raros reperire sit, qui animum adijciant ad hæc omnia deferenda, ut sese extollant supra semet ipsos, usque ad cognitiones divinas, quæ multò sublimiores sunt ratione humanâ, quàm ratio sit sensibus. Mirandum igitur haud est, Cognitionem Dei inter homines tam raram, minusque frequentem esse.

Anima nostra est nimium immersa sensibus.

Hoc

Hoc benè capio, respondit mihi, sed capere non possum, unde oriatur mihi tædium illud erga ea omnia, quæ adjumenta esse possent ad obtinendam Cognitionem Dei. Fortassis rem non accipio, sicut accipienda est, cum in parandis aliis scientiis nulli sim impar difficultati: vel forsân ex parte meâ se mala aliqua tenet dispositio, quæ divinæ huic sapientiæ introitum prohibeat in animam meam.

Quis Magister doceat scientiam Dei,

Rem accipis optimè dicebam illi: non tenetur Methodus in studio Cognitionis Dei, qualis in studio Philosophiæ. Observo hîc quatuor notabiles differentias. 1. Eligitur Magister pro arbitrio ad addiscendas scientias humanas, cum Magnus illorum sit numerus, qui illas docendi sibi manus assumant. Sed ad obtinendam Cognitionem Dei, non est nisi unicus Magister, quem Cœlum promissit nobis per *vatem Joëlem: Dabo vobis Doctorem justitiæ*; quemque tandem misit in *Incarnationis* Mysterio. *Hic est Christus Jesus*, in quo Sanctus Paulus affirmat absconditos esse omnes thesauros sapientiæ & scientiæ Dei. Non est nisi unica schola, in quâ nos docet; & hæc est Ecclesia: Non est nisi unicum Idioma, quo nobiscum omnibus loquitur; & est *Spiritus Sanctus*, quem dedit Apostolis, ceu primis Ecclesiæ

Joel. 2.

Doctoribus, in formâ linguarum ignearum, ad demonstrandum nobis, quòd sui cognitio sese insinuet in animas per lumina & ardores ignis prorsus divini. Qui non agit discipulum Magistri hujus cœlestis, qui non perseverat in ipsius scholâ, qui non intelligit Idioma Spiritus sui Sancti, nunquam pertinet ad Cognitionem Dei.

2. Ad obtinendas scientias humanas opus est ingenio sublimi, acuto, claro, quòdque facile evincat ac penetret profundas speculationes; adeoque non cuilibet ad has patet aditus. Sed ad adipiscendam Cognitionem Dei, requiritur ex adverso intellectus humilis, demissus, ac omnibus rationibus humanis renuntiare paratus, ad recipiendas in pace puras è Cœlo illustrationes. Oportet benè intelligere aliquam veritatem naturalem, ipsique infallibilem certitudinem clarè videre, ut illi tanquam doctrinæ explorata præbeatur annutus. Sed e contra oportet firmiter annuere veritati supernaturali nobis à fide revelatæ, quantumvis sit obscura, aliàs intelligi non poterit; quæ infallibilis est regula à sancto Evangelio nobis relicta: *Nisi credideritis, non intelligetis*: Oportet prius credere, quàm intelligere.

Modus acquirendi Cognitionem Dei est diversus à studio scientiarum humanarum in quatuor rebus,

3. Magnus fit strepitus in Scholis scientiarum humanarum; disputatur, disceptatur, discurretur, oppugnatur, defenditur: videtur hic esse campus prælii, locus pugnae, ubi ingenia acriter decertant pro victoria, & sæpè mendacium agit triumphum de veritate. Sed in Scholâ divini Magistri docentis scientiam Cœli, requiritur magnum silentium, non hic discurretur, non disceptatur, nil aliud agitur, nisi quòd faciles aures accommodentur voci divinæ; & maximus, qui adhibendus est labor, vertitur in hoc, ut bene captivetur intellectus, eòq; reducatur, ut firmissimè & irrefragabiliter credat & teneat omnes, quas nobis fides revelat, veritates. Mille rationes diversæ afferantur in aliis Scholis; sed in hac unico soli est locus argumento: *Deus Hoc dixit*: ergò credendum est, contrariantibus etiam sensibus, & nostrâ ratione, quæ persuadere vellet nobis contrarium; pro cuius Veritatis defensione vitam quoque oportet exponere.

4. In studio scientiarum acquisitarum, obruitur caput, quàmplurimis rebus inutilibus, quæ magno numero multiplicent cogitationes, & absque intermissione exagitant intellectum; sed in studio Cognitionis Dei, oblivione cunctæ res in-

utiles tumultantur, ac cura impenditur, ut unicum necessarium sciatur, quo simplicentur, & in unum redigantur omnes cogitationes, ad stabilendam in animâ pacem solidam, quam tantâ degustat cum voluptate, ut nemo nisi expertus possit comprehendere. Siquidem dum Deum invenit in totali separatione ab eo, quod non est Deus, jam in centro suo requiescit, ubi securissimè possidet, quidquid ipsam satiare ac oblectare potest.

O *Deus* optime! O Amantissime *Deus*! Si totus te mundus cognosceret, consolatus totus viveret & mundus; nemo foret, qui beatus non esset in mundo. Nam quanta deliniret animam lætitia, quam non lateret *Deus*, quem adoro, est infinitâ ratione magnus; est *Pater* meus, est *Creator* meus, ego manuum ipsius factura sum, ipse hoc me creavit sine, ut ipsum possiderem; scio hoc ipsum velle; ipsum id mihi spondisse: Certus sum, ejus hunc fuisse scopum, dum opus me fecit sum. Ita est, videbo pulchritudinem illam infinitam, possidebo infinitum illud bonum in omnem æternitatem. Da mihi animam hanc Veritate probè imbutam, quæ exploratam hanc cognitionem in mente suâ circumferat, quæ dulcem hanc fiduciam

ciam

etiam in corde suo nutriat; Et vide, an quidquam futurum sit in mundo, quod ipsam affligere possit. Sed quis gaudij foret cumulus, si in Cognitione Dei progressa ulterius, clarè videret amoris plenissimas providentiæ ipsius curas, quas manifestè videre est in animâ Deo devotâ; Optimè sciens, quòd, cum Deus sit immensus, æquè nobis totus sit præsens, sicut Beatis in Cælo? Nonnè meritò dicat: An ergò semper sum in sinu *Patris* mei Cœlestis? An nunquam non is suos super me figit oculos? Nunquam Capillus de meo capite peribit? nunquam vel minimum mihi accidet in vitâ, quòd ipse non sciat, quòd ipse totum non dirigat ad gloriam suam, & salutem meam? Ipse est omnipotens, ut mala convertat in bona, & invenire me tribuat in umbrâ mortis vitam, quando voluerit. Jam certus sum, ipsum omnia mihi bona velle, quæ mihi magis proficua, cum infinito modo affectuosius me diligat, quàm diligit Mater filium suum: quæ enim Mater fecit pro filio suo, quod ipse fecit, & adhuc in dies facit pro me?

Omnia hæc novimus, dices mihi, & tamen haud levibus sæpius obruimur afflictionibus: & ego dico tibi; hæc non novimus, & si novimus, haud pon-

deramus; vel tandem si ponderamus, sit tam leviter, tamque exiguâ fide, ut tam levis, & quasi per transfennam facta ponderatio, nil ponderis ad movendum addere possit animo. Sed idipsum cognoscere fac animam sincerè, clarè, minimè ambiguè, ita ut luculentè desuper maneat convicta, & videbis illam in omnibus consolatam, felicem ac Beatam: quomodo enim vel amarorem, vel mœrorem, vel angorem habere poterit? Ut quid? an noverit ipsa, Deum pari ratione sibi præsentem esse, sicut Beatis, sèque creatam esse ad illum abs sine possidendum; & anxiaretur? an noverit, ipsum esse Patrem suum, sèque tam tenerè amari ab ipso, sicut amatur à Matre soboles; & sollicita foret? an noverit, portari se ab ipso inter brachia providentiæ suæ, suæque omnia ipsi curæ esse, usque ad Capillum capitis sui; & consternari ex eo posset, quidquid in vitâ acciderit ei? Id foret impossibile, sed omnis turbatio nostra ex eo nobis enascitur, quòd Deus à nobis non agnoscitur.

Ah! in quo & per quem stat, ut non agnoscat? Nunquam habere potest anima tam ardens desiderium ipsum Cognoscendî, quin infinito modo ardentius ipse habeat se nobis manifestandi. Ah! si duntaxat sisteret se ipsi

Nostræ tristitiæ oriuntur ex parvâ Cognitione & cogitatione de Deo.

Gaudium & pax anime Deum cognoscen-
tis.

ipsi in oratione suâ , corde sincero, & ante ipsum effuso, diceret illi cum puero Samuele: **1. Reg. 3.** Loquere Domine, quia audit servus tuus. Ah! Loquere Domine, instrue me, nam audio te; & si perseveraret in profundo silentio, in affectuosâ attentione coram Majestate suâ; quam citò reciperet à Magistro hoc divino documenta tam sublimia, qualia sapientissimi quique totius orbis Magistri dare non possunt totâ vitâ suâ! Unde ergo venit, quòd frequenti tyrone aliarum Scholarum limina deterrantur, ipsius autem Scholæ & limina, & lumina tam turpiter deserantur.

Deus est
facillimi
aditus præ
omnibus
Magistris.

An idèò, quia non cuilibet, cui libuerit, illuc patet aditus? Verùm ipse invitat omnes, & quamvis infinitâ fulgeat Majestate, præbet tamen accessum tam facilem, ut æqualiter det aures minimo sicut maximo, pauperrimo sicut ditissimo, rudissimo sicut doctissimo. Si aliud non esset, nisi gloria discipulatus sub Magistro tam Excellentî, nunquid hic honor foret nullo unquam satis pretio æstimandus? Alijs didascalis solvendum est didactrum, si volumus ab ipsis instrui; hic magnificè recompensat sua volentes recipere dogmata. Alij Magistri inquirendi sunt, quandoque è longinquo & magno cum labore,

quibus tamen nos docendi non semper est vel libertas, vel voluntas; Hic ipsemet nos quarit, nunquam non adest, ubi adsumus, expectans, sibi loqui an nobis libeat, paratus & aures dare, & verba reddere, abs eo, quòd sit in mundo locus, vel vitæ momentum, quo scholam ipsius frequentare & dogmata ipsius recipere non liceat, quantumvis nec loco moveamur.

Alijs Magistris semper plus ignorantia est, quàm doctrinæ; hinc communicare nobis nunquam nisi imperfectas poterunt scientias, perfectè nunquam famem intellectûs satiaturas: Hic sapientia est infinita, communicans nobis, quando nos instruit, eadem æterna lumina, quæ summas constituunt delicias Dei ipsius; hinc est, quòd anima, dum à familiari & arcano, quod eum Deo habuit, colloquio recedit, majori superabundet gaudio, quàm si omnes scientias, quibus Scholæ humanæ imbuunt, imbibisset. Alij tandem Magistri requirunt multum temporis, nec minus laboris, ut parum quid doceant; sed media duntaxat diei hora in quiete, in silentio, in affectuosâ Reminiscentiâ Dei transacta, sufficeret ad imbuendum nos quantocyus altissimâ ipsius Cognitione: oriretur insensibiliter tam ingens lux in animâ, ut nec
aspi-

aspicere, nec æstimare quidquam posset, quàm Deum: Omnes Creaturæ viderentur ipsi respectu illius ipsis atomis minores & contemptibiliores; & quia affectus cordis sequuntur cognitionem intellectus, non posset ullo amplius ferri amore, nisi erga Deum: Valdè profectò deplorandum est, verum esse, quòd à mediâ temporis nostri horâ dependeat omnis dulcedo vitæ præsentis, & omnis felicitas æternitatis, & hanc ne quidem impendere dignemur? Nonnè nos sic esse oportet juratos salutis nostræ inimicos?

Magno desiderio exspectavit Philosophus meus discursus mei finem, ut omnia alia, quàm hucusque mihi candido ac sincero corde diceret: Benè hæc video, fateor hoc verum esse, imò optimè intelligo, veram Dei Cognitionem largiri intellectui

nostro, saturitatem, pacem, tranquillitatem & dulcorem longè majorem, quàm haurire unquam possit ex humanarum studiis scientiarum: Nam respectu ingentium Cœli luminum, hæc omnia nil sunt, nisi umbræ terræ; non sunt nisi vanitates, quæ spiritum inflant, non replent: Cùm econtrâ Cognitione Dei, Veritas sit solida, quæ spiritum replet, non inflat; adeoque anima tali ratione inanis & inflata nunquam planè poterit satiari. Id plusquàm satis didici tam meâ, quàm aliorum mei similibus experientiâ: æmulor felicitati animarum Deum cognoscendum: video, si Cœlum sit in terrâ, quærendum hoc esse in corde illarum, sed majori adhuc urgeor desiderio, ut pari sorte gaudeam; sed quâ ratione id efficiam, nescio: dic ergò mihi, quid factu opus, ut eò pertingam.

ARGUMENTUM.

Dispositiones ad obtinendam Dei Cognitionem sunt:

1. *Puritas Cordis.*
2. *Profunda humilitas.*
3. *Desiderium ardens.*
4. *Certi temporis in singulos dies determinatio, ac fidelis ejusdem observantia ad vacandum huic Exercitio.*

ARTICULUS III.

GAudebam haud parum, non fore deinceps oppugnandum mihi adversarium, sed in-

struendum Discipulum, quem tanta jam fames illius urgebat, cujus antea tam ingenti tenebatur tædio. Animo ipsi addi-

C to,

to, & bonâ spe factâ, quod Deus, qui tam vehemens inspiraverat desiderium, certam etiâ illius daturus sit executionem, dicebam, quatuor necessariò observanda fore, desideratum scopum attingere volenti.

Ad cognoscendum Deum requiritur anima pura & tranquilla.
Matth, 5.

Primum, Coeterorum omnium basin, esse magnam Cordis puritatem; Cum hanc præcipuè à nobis Deus requirat in Evangelio. *Beati Mundo Corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Si non possunt oculi corporales videre lumen vel colores, dum pleni sunt sordibus: multò minus adhuc potest anima recipere purum lumen Cognitionis Dei, dum scatet peccatis. Bonum & malum sunt incompatibilia; lux & tenebræ, mendacium & veritas non benè conveniunt, nec in unâ sede morantur; & idèd dicit Sapiens: *In malevolam animam non introibit Sapientia, nec habitabit in Corpore subdito peccatis.* Quomodo potuerit anima horæ dimidio collecta & exposita manere coram Deo in oratione suâ, dum circumfert peccatum in corde suo? quantocyùs Monstri hujus aspiceret horrorem, ejus aspectus magno sibi foret supplicio. Peccatum æquiparatur colubris, qui colunt tenebras, & fugiunt lumen, mediante quo deformitas ipsorum in lucem veniret, ipsique subirent pericu-

Sap, 11.

lum, ne lapidum imbre obruerentur ab hominibus; sectantur econtrâ obscura, ut securos se reddant, callidèque amant caliginem, ut incolumitatem servent.

Quamdiù anima circumfert peccatum dominans in corde suo, si exponere se præsumeret radioso lumini Cognitionis Dei, non solum præ confusione moreretur, infinitam suam videns turpitudinem, sed etiam lapidaretur infinitis sævis remorsibus conscientia suæ. Quid enim videret oculos suos attollens ad Dei Majestatem, nisi Judicem suum iratum, & Omnipotentem Criminum suorum ultorem? quid videret, nisi infinitorum honorum, quibus se æternum spoliat, thesaurum, si in peccato perseveret? Quid videret, nisi juratum suum hostem crudelibus se oculis intuentem, velut objectum infinitæ indignationis suæ? Ingens damnatorum supplicium est, spoliari visione Dei: Nam si Deum videre liceret, in medijs etiam pœnosissimis ignis sese æternum devoraturi cruciatibus: felices forent ac Beati. Sed ex adverso, ingens peccatorum, durante hac vitâ, tormentum est, videre Deum, hoc est, cogitare de Deo, recordari Deum esse, qui nos videat, animo insculpram circumferre divinam ipsius præsentiam, po-

ten-

rentiam, & justitiam. Si excutere hanc Cogitationem, ad totos se obcecandos, animo possent, nec amplius mentem subiret reminiscencia Dei, vel conscientia propria, Beatos se crederent, quamvis tot tartara, quot scelera in animo suo circumferrent: & imaginaria hæc quies in ipsis oritur ex privatione Cognitionis Dei.

Dicerent libenter cum impijs illis in sacro codice: *Recede à Nobis, viam scientiarum tuarum nolumus*: Abeste procùl vos Cœli lumina, non accendite nobis tot tædas & faculas, nolumus tantum splendoris, jam nimis, quàm clarè cernimus: Opera namque nostra melius aguntur in tenebris, quàm in lumine. Ecce verba expressa Veritatis æternæ in Evangelio. *Qui malè agit, odit Lucem, & non venit ad Lucem, ut non arguantur opera ejus*; Ejusmodi homines toti peccatorum tenebris sepulti, qui potius ignorantiam affectant, quàm scientiam, maximam potius oblivionem, quàm minimam Dei reminiscenciam, longissimè absunt à necessariâ dispositione ad applicandum se studio Cognitionis Dei. Requiritur anima prorsus exempta à sordibus peccati, cumprimis peccati mortalis.

Verùm non sufficit ipsam esse liberam à tyrannide monstri hu-

jus, totalem separationem facientis Deum inter & animam, nisi magno studio adnitatur, se peccato quòque veniali eximere; cum quo licet initium aliquod habere possit Cognitionis Dei, nunquàm tamèn magnos faciet progressus: siquidè hæ noxæ velut nubes sunt supra oculos animæ, qui ipsam quidem non lumine privant, tantam tamen caliginem post se trahunt, ut vix levitèr videre sinant pulchritudinem Dei infinitæ puritatis, quem cognoscere allaborant. Ah! si quis caperet damnum maximum, quod vel unicum peccatum veniale affert animæ Deum cognoscere & amare volenti! potiùs omnia amitteret, quàm hoc committeret.

Verùm non omnis in hoc vertitur cardo, ut careat anima omni peccati genere, sitque purissima. Sunt certæ reliquiæ, certæ consequentiæ peccati, quæ quasi æquè magno sunt obstaculo Cognitioni Dei, quàm peccatum ipsum. Hæ sunt passionès, sive motus animi naturales, dum non refrænantur. Feroces hæ belluæ tantum in mente sibi frænum non admovente, excitant tumultum, ut vox Dei non nisi valdè confusè valeat percipi.

Altissimo opus est silentio in animâ, ad recipiendum in se adorandum hoc *Verbum*, quod in

Silentium
requiritur
in animâ,
ut Deum
audiat.

terram ad edocendum nos arca-
na Cœli descendere noluit nisi:
*Dum mediam silentium tenerent
omnia.* Impossibile est, ut effi-
giet sol decorem vultûs sui in
fonte, nisi hic tranquillus sit,
minimus venti flatus, quo vel
parum agitur, spoliat ipsum
honore maximo, quo fuisset in-
signitus formosissimam recipien-
do imaginem Regis cunctorum
siderum. Ah! quàm inestimabi-
lem jacturam facit anima, dum
tumultu & passionum suarum a-
gitatione impeditur, ne recipe-
re possit magni & æterni Solis
hujus imaginem, qui delectabi-
liter se in illâ deliniret ac depin-
geret, si quietam & tranquillam
inveniret! Creavit ipse eo tan-
tum nomine animam nostram
ad similitudinem suam, ut aspi-
ceret se in opere suo, nobisque,
has suas fore delicias, demon-
straret. O infinita Bonitas, quis
ambigere potest, quin deliciae
forent reciprocae, quin & anima
pura ac tranquilla, recipiendo
gratosè impressam faciem Dei
sui, qui se in ipsâ majori cum
gaudio, quàm Sol in fonte de-
pingeret, tota foret adimplen-
da gloriâ, pace, gaudio, ac præ-
gustu paradisi? Sed opus est ipsi,
primâ hâc dispositione puritate
& tranquillitate, Cœteroquin
nunquam hoc assequetur. Sic
videmus quàm plurimos deside-
rantes cognoscere Deum, mox

primo passu & detineri & deter-
reri.

2. Primæ huic dispositioni re-
quirenti magnam cordis purita-
tem oportet adjungere secun-
dam, quæ profunda est humili-
tas, & maxima intellectûs sub-
missio. Non est animorum plus
nimio sibi arrogantium, quibus
se revelet Deus; sed potius,
cum simplicibus sermocinatio e-
jus; quibus familiaritèr utitur,
& confidentèr cum ipsis conver-
satur. Quantos videre erat ho-
mines simplices, nullâ imbu-
tos eruditione aut scientiâ, nisi
quam in oratione hauserant ac
receperant à Deo, qui nihilomi-
nùs suæ sublimitate scientiæ sa-
pientissimos antecellebant Do-
ctores, qui litteras suas non ni-
si in Scholis hominum didicis-
sent. Consulebant hi illos in dif-
ficillimis, & maximè intricatis
quæstionibus, quorum responsa
non erant nisi oracula, quibus
docebantur, quod doctissima
non poterant docere volumina.

Magnus Sanctus *Antonius* in-
gressus est desertum suum abs-
que ullâ humanarum litterarum
tincturâ, & absque alio, nisi
Cognitionis Dei studio, quam
autem alibi non inquirebat, nisi
in familiari cum divino hoc præ-
ceptore colloquio. Evasit ipse
in virum adeò doctum, ut, re-
ferente Sancto *Augustino*, per-
fectè intellexerit universam sa-
gram

Proverb, 5.

Ad cogno-
scendum
Deum re-
quiritur
magna hu-
militas.

eram Scripturam, nullumque in hac fuerit tam profundum, tamque sublime Myſterium, quod non penetraret, quin & in his omnes ſuas collocaret delicias. Quam enim ratione homo ab omni reliquorum hominum Conſortio abſtractus, omni ſolatio, quod mundus propinare poterat, deſtitutus, omnibus perfecutionibus ipſum torquere non ceſſantis averni expoſitus, & tandem moleſtiſſimis quibusque auſteritatibus, ad quas ſe ipſum condemnaverat, obrutus: quam ratione, inquam, talis vir perſeverare potuiſſet, ultra ſaeculum integrum, nunquam non conſolatus, nunquam non indefſus in exercitijs virtutum, niſi inveniſſet in ſolo ſtudio Cognitionis Dei tam copioſas pro animam ſua conſolationes, ut facilem ipſi induxerint oblivionem reliquarum omnium, quas vita humana offerre & conferre ſolet?

Sanctus Bernardus, quaſi nunquam, niſi in ſylvis ſtudit, ubi fugiens rumorem & ſplendorem illuſtriſſimarum Academiarum, in quibus procul dubio acutum ipſius ingenium actutum cunctis eminuſſet, ſe ſe ex humilitate ſubtraxit Cognitioni hominum: Lectionum ſuarum penſa aliunde non carpebat, niſi à Divino præceptore ſuo, qui docet Angelos in Cœlo, ubi abs

conſultatione cum alijs, niſi cum quercubus & abietibus, tam feliciter, tamque velociter penetravit altiſſima & abſtruſiſſima arcana ſcientiæ Dei, ut doctrina ipſius non ſolum ſublimiſſima videatur & ſolidiſſima, qualis in alio quocumque Eccleſiæ Doctore videri poteſt; Sed dicendum ſit, illam neſcio, quam divinam habere ſuavitatem, quam alij non habeant. Affirmant aliqui, hujus cauſam eſſe, quod Sanctiſſima *Virgo*, cui totam animam ſuam poſt Deum devoverat, irrigaverit labra ipſius lacte, à Virgineis uberibus ſuis dimanante. Alij non immerito cauſam afferunt, quod Deus, qui duxit ipſum in ſolitudinem, locutus ſit ad cor ejus, ad implendum illum eruditione & ſcientiâ, quodque, cum hæc inſuſa potiùs fuerit, quam acquiſita, mirum non ſit, ipſam totam divinam fuiſſe, & non humanam. Verùm ſi hæc conſolatione ſpirituali replet legentes, dubitari non poteſt, quin animus, qui ipſam & concepit, & à Deo recepit, eadem totus fuerit repletus. Sed *Sanctus Antonius* & *Sanctus Bernardus Viri* fuerunt, non minus puri & humiles, quam cupidi cognoscere Deum.

Sanctus Thomas, & *Sanctus Bonaventura* non forent, uti hodie dùm ſunt, duo tam inſignia Eccleſiæ Lumina, ſi profun-

Magis humiles ſunt magis docti in Scientiâ Dei.

da ipsorum humilitas & industria, quâ potius in sacratissimis *Jesu Christi* plagis studebant, quàm librorum paginis, non fuisset promerita, ut elevarentur à Deo ad doctrinam tam sublimem, quam nemo possit attingere, quæ diffundat saporem prorsus divinum in horum doctorum opera, qualem in alijs invenire vix licebit.

Frequens invenitur scientia, quæ pompôsè incedat, speciosis exculsa verbis, floridâque eloquentiâ, splendorem evibrans in oculos, quæ extollat ad inaudendum Spiritum, quoad in cogitationibus suis evanescat. Sed rara est, quæ sapida sit, quæ Dei gustum afferat, quæ repleat cor, illudque fatiet, quæ suave lumen ac vivum excitet, quæ animum illuminet ac humiliet, quæ non inhiet earum Cognitionum splendoribus, qui curiositati duntaxat lenocinentur, & vanitatem foveant: Sed quæ solidas inquirat veritates, quæ animæ proficiant, illamque sanctificent. Et hoc oritur, quòd rari sint, qui dispositionem afferant profundæ humilitatis, quæ necessariò requiritur: plerique curiositate impelluntur vel desiderio gloriæ.

Nil mirabilius est, quàm videre raptum illum animi, cordisque effusi affectum, quo *Divinus noster Magister Christus*

Jesus erga Deum patrem suum aliquando ferebatur, dum ipsi in *Evangelio S. Matthæi Cap. 11.* elevatis manibus ac oculis in Cœlum dixit. *Confiteor tibi Pater, Domine Cœli & terra: Gratiâs tibi ago, te laudo, te adoro, quia abscondisti hæc à Sapientibus, profunda hæc Myfteriorum arcana, eximios hos Cognitionis tuæ radios à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis, id est humilibus.* Ecce quid lucremur, dum arroganti sumus animo, nobismet ipsis plus æquo tribuentes, persuasi, nos totos quantos esse sapientiam, omnemque captu nostro scientiam devorasse. *Deus* ejusmodi arrogantiam confundere sibi complacet. Tu credis, ingenij tui acumine, splendore, vivacitate, te cuncta & ubivis penetraturum, & non referes nisi minimam inanissimæ scientiæ scintillam. Mulier indocta, quæ corde mundo & ardenti desiderio cognoscendi Deum suum, ad amandum illum, se in oratione humiliaverit coram Deo, majorem te de illo acquirat Cognitionem.

Si te extollere, o homo, recogas; noveris infinito modo Deum te transcendere, teque nunquam ad ipsum conscensurum. Si te demittas, sincerâ fide humilies, ac verè coram ipso annihilas, descendet ad te per miseriam

Deus superbis se abscondit & revelat humilibus.

R
ar
sc
ad
sc
D

miseri cordiam, seque tibi revelabit. Sed oportet hic captivare ratiocinia intellectus, naturales inhibere praeservidae ac praecipitis hujus facultatis impetus, quibus quoquo momento quovis fertur & perpetuo agitatur, dum quiescendum foret, ad recipiendum dulcem influxum Dei, intellectus hujus, qui discurrere volet & loqui, dum tacere oporteret, ad audiendum Deum sibi in summo silentio loqui volentem. Verum nisi humilis, nisi parvus & docilis more infantis fiat, nihil efficiet. Ah! quam difficile captum est caput hoc arrogantibus, & sapientibus animis, quibus placere nunquam volet, infantes induere, qui imbuere infantes poterant velut Magistri! Et ideo rarissime inter magnos hos, ac prudentes Saeculi thraones videre est, qui grandes in hac divinae sapientiae Scholam faciant progressus. Non videntur hic nisi parvi & humiles; ideoque dixi, absque secunda hac dispositione, quae profundam requirit humilitatem, obtineri nunquam posse Cognitionem Dei.

3. Verum ac sincerum, pretiosum hunc thesaurum acquirendi & possidendi desiderium, est tertia dispositio prioribus duabus non minus necessaria. Nam sicut plerumque laboramus in bono aliquo acquirendo juxta

mensuram aestimationis, quam de illo facimus, ac desiderij, quo tenemur ipsius fruendi, sic videmus solum defectum veracis desiderij Deum cognoscendi, quod in plerisque desideratur, causam esse, cur tam rari sint, imo rarissimi, qui studio huic serio & ex animo incumbant; adhuc ex parvo hoc numero, alij magis, alij minus se applicant, juxta quod a desiderio magis vel minus ardenti impellantur. Credendum quidem est, omnes, qui vacant orationis studio, desiderio quodam teneri Deum cognoscendi, sed plerumque tam debile hoc est, ut contingat illis, quod pueris frequentantibus scholam, quam non nisi coacti accedunt & urgente obedientiae mandato, non discendi cupiditate: hinc aliud non agunt, nisi quod avidè expectent tempus, quo liceat exire, ad fruendum denuò libertate, lususque facultate, quo magis quam litteris oblectantur: Et tales nunquam evadent in magnos Doctores. Sic plerisque reperias, qui sufficere credant, se captivos fuisse ad transigendam orationis horam, reluctantem quantumlibet taedio ac fastidio, quod perpeffi, non attendendo, an Dei Cognitione aucti recedant; sed eodem semper contenti sunt modo, in quo perseverant, nec inde proficiunt. Qui ergo acquirant, cujus ac-

Requiritur
ardens de-
siderium
ad cogno-
scendum
Deum.

quirendi, tam frigidâ calent libidine? hinc videas, nec illos unquam fore admodum spirituales.

*Qui progredi vult in studio Cognitionis Dei, nunquam ni-
miùm afferre potest desiderium. Certum autem est, quod arden-
tèr eam desiderans, dimidiâ ex parte jam obtinuerit; prævenit enim quærentes se, & coram, illis se primam ostendit, sicut affirmat Scriptura: Præoccupat, qui se concupiscunt; Cùm certum sit, Deum longè majori ardere desiderio se nobis revelandi, quàm ardeat anima eundem cognoscendi. Verùm desideria nostra eò non feruntur; sentimus famem infinita alia sciendi; sciendi Deum nullâ tangimur cupidine, sed potius tenemur fastidio. Unde fit, nos omnium prensare alloquia, ut informemur in rebus plurimis, nobis alitèr haud servituris, nisi ut recedere nos faciant à Deo; & rariùs nos cum Deo congregari ad recipienda salutaria dogmata, quæ facilem ad ipsum stertant accessum.*

Quare tam parvi æstimamus Deum & tam magni, quod Deus non est.

Unde nascitur, nos tam parvi Deum æstimare? nisi ex eo, quòd nihil sciamus, nisi quod didicimus à nobis æqualibus, non majoris nobis ipsum æstimantibus? Et quare econtrà tanti æstimamus mundum & vanitates ejus, nisi quia de illis ju-

dicamus juxtâ æstimationem æqualium nobis, apud quos sanè maximi sunt ipsæ ponderis? nostras communicamus nobis invicem tenebras, nosque reciprocè docemus nescire Deum. Verùm si frequentarem Scholam Divini hujus Magistri, vero cum desiderio, vero inquam desiderio, & ardenti siti Cognitionis ipsius; Ah! quàm citò sese demonstraret nobis? Et ipsèmet doceret nos, se esse omnia, & præter se cœtera omnia esse nihil. Ex hoc conciperemus quantum æstimationem infinitam supremæ hujus Magnitudinis, quam nemo despicerè potest, nisi qui ipsam ignoraverit; Et econtrà contemptum maximum Cœterorum omnium, quæ non nisi ex ignorantia æstimantur. Et tandem ex hoc nasci cerne-remus in corde nostro amorem ardentissimum, erga divinam ipsius Bonitatem, & neglectum totalem omnium eorum, quæ non sunt ipse.

O Bonitas infinita, pulchritudo æterna, o immensum infinitarum perfectionum pelagus, quod tam dulciter, tamque potentèr intrà te ipsum absorbes omnem intellectum, cui fors contigerit tuâ locupletari cognitione, ostende te vel parùm nobis! *Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis.* Ah videam vel modicum faciem

Cant. 2.

faciem tuam! audiat vel leviter cor meum vocem tuam! Ah! Tu mundi lux es, & nunquam non oculis nostris es præsens; hi autem adhuc tenebris fidei sunt obvelati: Novimus te, quasi te non noverimus. Ah! quando velamen hoc tolletur ab oculis nostris? Ergo nunquam erit, ut totus te mundus agnoscat, ut tua pulchritudo vel parùm detecta rapiat post se omnium hominum corda, curratque ad te omnis orbis terrarum?

Unde oritur, quòd, cum omnes experiamur in nobis ipsis, ardentissimum desideriorum nostrorum esse, ut simus Beati; ad hæc probè sciamus, summam nostram, ad quam aspiramus, esse Beatitudinem, Deum videre, ipsumque amare, ac divinam ipsius possessione in æternum frui: unde oritur, quòd hæc ipsa Beatitudo, quam corda nostra tam ardentèr desiderant, pro cuius obtentu quidquid tentaremus molestum, in nobis non excitet ardens desiderium Deum Cognoscendi, ipsum amandi, ac amabili ipsius possessione adhuc potiundi in hac vitâ? An ideò, quòd reddere quidem possit animam beatam in Cœlo, sed non in terrâ? An ideò, quòd non idem Deus sit in terrâ, qui in Cœlo? An ideò, quòd corda nostra creata sint hic in terris, ut felicitatem suam inveniant in

Creaturis, fortem autem suam mutatura in Cœlis, ut beatificari non possint, nisi solâ possessione Dei?

Nemo tam rudis est in mundo, quem lateat eundem Deum esse in Cœlo & in terrâ, Eandem etiam in Cœlo & terrâ esse animam; Beati in Cœlo sunt, qui vident Deum, qui illum amant, quiq̃ue ipsum possident, nec sunt hic alij; Beati in terrâ quoque sunt, qui Deum vident, ipsum amant, illumque possident, at necque hic sunt alij. Cum ergo ardentius non habeamus desiderium, nisi beatos nos efficiendi, cur ardentiori omnes non urgemur desiderio, Deum Cognoscendi, ipsum amandi, ipsumque possidendi? ut quid ergo non avidè currimus ad orationem, bonorum librorum lecturam, instituta de Deo colloquia, cum verâ sint hæc media satiandi ardentissimum votorum nostrorum, quod est, ut simus Beati.

Vacare oportet, novi optimè, rebus terrenis, sed non oportet his suum cor affigere, & in his suam querere Beatitudinem, cum in his non sit, sed in Deo solo esse possit. Non omnium est, vitam agere solitariam & contemplativam, ubi non nisi de Deo cogitatio instituitur. Maximam hominum partem invigilare oportet necessitatibus

D

vitæ

Idem Deus, qui faciat Beatos in Cœlo, faciat etiam animam, quæ ipsum cognoscit in terrâ.

Necessaria occupatio rerum terrenarum non debet impedire quin vacemus Deo.

vitæ humanæ, quæ occurrunt abs numero. Sed omnes respicere & possunt & debent Deum velut unicum summum Bonum, quo beatificari possunt; ipsum solum pluris æstimare, quam omnia mundi bona, ipsum ardentius desiderare, quam cuncta terræ solatia, anteferre Cœlum terræ cœno, æternitatem vitæ præsentis, salutem suam suæ fortunæ: Sed anteferre ipsum infinito modo, infinito modo, infinito modo, & absque comparatione, respiciendo omnia terrena, uti reapte sunt, velut res nihili, velut umbras, quæ prætereunt: *Præterit figura hujus Mundi.* Ah si omnes hanc unicam Veritatem probè perpendèrent, omnes Beati forent, cum omnes perfectam suam Beatitudinem invenirent in solâ possessione Dei, & nihili penderent cœtera! An possibile sit desiderari à nobis Beatitudinem, & ardentè non desiderari Dei Cognitionem?

1. Cor. 7.

Oportet
tempus im-
pendere
studio Co-
gnitionis
Dei.

4. Sed tandem habitis licet tribus hisce bonis dispositionibus, puritate cordis, humilitate, vehementi desiderio possidendi beatam hanc lucem Cognitionis Dei, nunquam tamen huc pertinges, nisi & tempus huic negotio tribuas. Non est tam vile opificium inter homines, nec vitæ institutum tam parvi ponderis, quod non requi-

rat aliquid temporis, ut addifcatur. An dicatur, sublime vitæ Christianæ institutum, & magnum salutis nostræ opus solum esse, quod non mereatur, cui unicam Diei horam consecremus? Noctes dièsque terimus scientiis humanis acquirendis: Nonnè æquissimum sit aliquas saltem dicere horas obtinendæ Cognitioni Dei? Non negamus Corpori tempus, ut nutriamus, suamque illi quietem non subtrahamus; quin & omne dimittimus negotium, ut otium acquiramus pro eo, quod potius est & magis necessarium: Nonnè magis necessariam sit otium dare animæ, ut se nutriat veritatibus vitæ æternæ, velut suis dapibus ac deliciis, & paululum quiescat in sinu Dei sui, post tantam inter Creaturas sui defatigationem ac dissipationem perpeffam?

Haud invenias tanti momenti negotia, quæ impedimento sint, quin indies duas horas assignes corporis tui nutrimento, inter quas aliud operis nil admittas. An nimium sit tantundem temporis ac otij tribuere animæ tuæ ad vacandum Deo in sanctâ quâdam meditatione, devotâ lectione, vel oratione? Si minus cordi tibi sit anima, quæ spiritus est immortalis, quam corpus tuum, quod est pugillus terræ, eamque deterius illo velis
exci-

excipere; saltem nè abnuas illi unquam de die horam, quam suo tribuat & alimento & quieti; Saltem parùm hoc otij sinas ipsam captare, ad captandum suas cum Deo suo delicias; sivè postea tribuas ipsi horam unam integram, sivè in duas hanc partem dividens, unam tempori matutino, alteram vespertino assignes.

Verùm formato semel firmo hoc proposito, ne dimittas id unquam, quidquid acciderit. Si quæ oboriantur negotia, dicito intrà temetipsum: Sed nonnè hoc est negotiorum meorum maximum? alia hujus intuitu nihil sunt; hoc si benè succedat, alia omnia succedent optimè. Quòd si interveniat hoc tempore, qui tibi loqui velit, nonnè dicere poteris, negotium tibi esse cum personâ maximæ considerationis maximum? quidquid tandèm obtingere possit, custodi inviolabiliter pretiosum hoc tempus, undè tota tua dependet & temporis & æternitatis felicitas. O quàm exiguo tempore redegeris in opus hoc tanti momenti datum à me monitum, & ipsà mox discas experientiâ, in hoc unico consistere solam & solidam vitæ præsentis felicitatem! Invenies ibi Manna absconditum, ejus nemo novit pretium, nisi qui gustaverit. Non ampliùs hortatu

opus erit, ut horam orationis tuæ fidelitèr custodias; maximum tibi supplicium erit illà privari; & agnosces omnia, quæ dicta tibi sunt, nihil esse respectu eorum, quæ jam proprio nòsti experimento.

Venite sapientes, codices vestros occludite, intellectum vestrum submitte, humiliare vos coràm Deo, parvos vos reddite ac dociles velut infantes, ipse vos docebit. Venite vos simplices, animo non cadite, quòd careatis ingenio, sublimi, illimi, acri, acuto; nullo horum opus est, ut apti sitis ad recipiendos altissimos divinæ Cognitionis radios: Hoc unum curate, ut corde sitis puro, effroenes edometis animi motus, à mundi negotijs vos abstrahatis, occupationes vanas, quantum possibile, relinquatis, præcipuè autèm animo sitis tranquillo, humili, ac Deo plurimùm subjecto. Sic ipsi erit volupè, velle vobis se potius, quàm mundi sapientibus revelare.

Schola, in quâ benè addiscitur Cognitione Dei, est oratio. Methodus benè studendi in hac Scholâ, est benè amare, benè pati, benè humiliari, benè mori sibi ipsi, & emori eo, quod Deus non est, ad nihil desiderandum, nisi Deum solum. Magister, qui profundas has & jucundas docet Veritates, quæ ad

Omnes idonei sunt ad studium Cognitionis Dei.

stuporem complent animam consolatione divinâ, quam mundus non novit, est *Christus Jesus*, velut Cathedram, suam conscendens Crucem. Ad pedes ejus te relinquo, ut audias vo-

cem cordis illius cor tuum allocuturi, quam ubi audiveris, & delicias Cognitionis ejus gustaveris, fateberis veras intellectus delicias gustari in Cognitione Dei.

CONSULTATIO II.

Summa Voluntatis Voluptas est Amare Deum.

Quam benè explanatur natura hominis, dum verum inconstantia theatrum nuncupatur! tota vitæ ipsius ratio aliud esse non videtur quam longa comœdiæ representatio, in quâ nunquam non os, faciem ac frontem immutat. Hæc vix se induit opinione, mox gestit induere aliam: modò vult, mox non vult amplius, jam irâ motus, jam mitis totus; nunc monstrat se mœstum, mox celebrat festum, in tot ac tantas transformat se figuras, ut quasi nunquam sibi ipsi sit similis. Nihil ominùs reperire est certos quosdam catones tam æqualis constantia, ut videantur accepisse privilegium, quo eximantur à communi lege hominum, sive hoc acceperint ex bonitate quâdam indolis, sive obtinuerint exercitio & labore virtutis.

Noveram quendam ex his, quem nunquam non adverteram tam circumspectum & eo-

dem agendi modo sibi semper æqualem, ut, qui semel ipsum viderat, ipsum semper videret. Erat is ingenij suavis, indolis benignæ, conversationis jucundæ, tam perfecto passionum suarum usus dominio, ut movere se, nisi ad rationis imperium, non auderent. Stupebant omnes, quòd aliquod post tempus non amplius in conspectum veniret, abs eo, quòd causa constaret: Non enim singularitèr addictus erat solitudini, nec magnis implexus negotijs, cum præcipuum ipsius & quotidianum fuerit negotium jucundè cum familiaribus suis traducere tempus; & omnes se ab ipso derelictos dolebant.

Cum die quâdam adesset viris quibusdam magnæ pietatis, parumpèr abstractis à mundi tumultu, ad agenda quædam negotia Dei honorem concernentia, invenimus ipsum totum solum, suis intentum cogitationibus

bus